

Novák Erzsébet: Digitális írástudás a szakadék két oldalán

Bevezetés

A következőkben kísérletet teszünk arra, hogy rávilágítsunk, 2014-2015 fordulóján mely dimenziók mentén jelennek meg törésvonalak a magyar társadalomban, vagyis milyen tényezők azok, melyek befolyással bírnak a digitális eszközök használatára.

Módszertani áttekintés

A kutatás a Nemzeti Művelődési Intézet II. Kulturális Közfoglalkoztatási Programja (2014. szeptember 2 – 2015. február 28.) keretében valósult meg.

Minta: több, mint 20 ezer fős kutatás adataiból dolgozunk. A kutatás 2014. decemberében és 2015. januárjában zajlott olyan településeken, ahol a Nemzeti Művelődési Intézet partnerszervezetei közösségi munkásokat fogadtak. A mintaválasztás kvótás volt. Három férfit és három nőt kellett személyenként lekérdezni, mindkét nemből egy fő 18 és 29 év közötti, egy fő 29 és 55 év közötti, valamint egy fő 55 év feletti lakost. Ebből az óriási méretű, több, mint 22 000-es elemszámú adatbázisból kapott véletlen minta (N=1445) a nem és az átlagéletkor szerint illeszkedik az eredeti adatbázis eloszlásaihoz.

A mintegy 4000 fő közösségi munkás munkakörben dolgozó közfoglalkoztatott hat kérdőív lekérdezésével és rögzítésével tehát egy igen jelentős elemszámú adatbázist hozott létre, mely által egyaránt megismerhetjük a lakosság közművelődésről alkotott elképzeléseit és a digitális kultúrafogyasztási szokásait.

Standard strukturált kérdőívvel dolgoztunk, melynek nagyobb blokkját alkották a digitális kultúrafogyasztást célzó kérdések pl. szokott-e számítógépet, internetet használni, azt milyen gyakorisággal teszi, hogyan ítéli meg számítógép-felhasználói tudását stb.

Elméleti áttekintés

Digitális bennszülöttek és digitális bevándorlók

Míg társadalmunk jelentős része felnőtt korában találkozott először számítógéppel, mobiltelefonnal (digitális bevándorlók – 'digital immigrants'), addig a modern technikai eszközök robbanásszerű elterjedésében szocializálódott népesség (digitális bennszülöttek – 'digital natives') életébe ezek az eszközök gyermekkoruktól folyamatosan beépültek.

A hivatalok elektronikus felületre költözése, az iskolarendszer egyaránt meg is követeli ezen eszközök aktív használatát. Könnyebb helyzetben vannak azok, akik az oktatási rendszer vagy kortárscsoportok által bevezetést nyertek a digitális kultúra bugyraiba, megismerték azt az eszközrendszert, mellyel a mindennapok kihívásait teljesíteni tudják. Ezt az eszközrendszert szokás digitális írástudásnak ('digital literacy') nevezni, vagyis a digitális írástudás „a digitális infokommunikációs eszközök használatához szükséges kompetenciákat jelenti”. (Bernát - Fábíán, 2008:66-88) Z. Karvalics László az információs kultúra, információs műveltség területhez tartozó fogalomcsaládot bemutató tanulmányában részletes elemzését nyújt az információs, a digitális és a hálózati kultúráról. Az információs kultúra a kultúrának egy mind inkább meghatározó részévé váló szegmense. A digitális kultúra az információs kultúra egy részhalmazának tekinthető, mely részalmaz növekedést mutat a kulturális öröksége digitalizálása, a különböző platformok összekapcsolódása révén. A digitális kultúra részhalmaz a hálózati kultúra, mely a három pont közül a legfiatalabbnak tekinthető, hiszen keletkezése csupán 1961-re vezethető vissza. A hálózati kultúra expanziója szintén jelentősnek tekinthető. (Z. Karvalics 2012)

A digitális írástudás ismerete napjainkban olyan alapvető követelménnyé vált, amely nélkül egyre nehezebb boldogulni az élet számos területén. Az X generációsok szocializációja során a digitális technika még gyermekcipőben járt, néhány év leforgása alatt azonban olyan világban találták magukat, ahol mindent behálóztak a technikai vívmányok. Az Y generáció egyfajta átmenetet jelent, hiszen szüleik generációjával ellentétben ők már az iskolában megismertkedtek az informatikaoktatás adta lehetőségekkel, noha közel sem épült be annyira mindennapjaikba a digitális lét, mint a 2000 után született fiatalokéba, akik egész kisgyermekkoruk óta használják a számítógépet, szörfölnek az interneten és a közösségi oldalak aktív felhasználóinak tekinthetők. (Tari, 2011, 2010)

Megváltozott a tudás generációk közötti átöröklésének módja is. Korábban a családok legidősebb tagjait mély tisztelet övezte többek között azért, mert az általuk gyűjtött élettapasztalat továbbadása elengedhetetlen feltétele volt a családi gazdaság fennmaradásának. Azt az ismeretanyagot, amely az idősek birtokában volt, nem, vagy csak kis részben sajátították el az utódok az iskolai képzés során. A generációk ilyenén való egymásrataltsága a tárgyasult javak (könyvek) elterjedése miatt később fokozatosan veszített jelentőségéből. (Utasi, 1985:64-66) Napjainkra a technika rohamos fejlődése következtében az idősek szorulnak rá a fiatalok

segítségére, tehát megváltozott a tudás- és információátadás iránya. Mind nagyobb szerepet kap a fordított szocializáció. (Csepli-Praszák, 2010)

A kompetenciák megszerzésében hangsúlyozottan fontos szerepe van az oktatási rendszernek, hiszen azok számára is hozzáférést biztosít, akik otthonában a számítógép-, illetve internet-hozzáférés nem biztosított. (Fábián - Lőrincz, - Molnár, 2001) Magyarországon az 1990-es évektől épült be a közoktatásba az informatikaoktatás, s csupán 1997-től életbe lépő Nemzeti Alaptanterv tette kötelező a 12 évfolyam számára. Ekkor is csak azokban az oktatási intézményekben tudott gyökeret verni, ahol a megfelelő tárgyi és személyi feltételek biztosítva voltak. (Kovács - Rozgonyi-Borus, 2001) A hozzáférés hiánya, az ismeretszerzési lehetőségek hiányossága azonban újabb egyenlőtlenségek forrásává válhat.

Pierre Bourdieu elméletét követve, miszerint a különböző tőkefajták (gazdasági, társadalmi, kulturális) egymásba konvertálhatóak (Bourdieu, 1999:156-177) aki hátrányos helyzetbe kerül az iskolai informatikaoktatás terén, az később rosszabb esélyekkel fog szerepelni a munkaerőpiacon is, nem tudja a tudását gazdasági tőkévé átalakítani. Ezzel szemben egy jól felszerelt oktatási intézményben, képzett tanárok segítségével piacképes informatikai tudás alapjait rakhatják le. Ezek után nem kérdés tehát, hogy a digitális írástudás egy újabb réteggépző tényezőt jelenthet, az infrastrukturális hátrányok, a térség, a család kedvezőtlen gazdasági helyzete által így a társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődhetnek. (Bourdieu, 1978)

Habár nem csak tanfolyami keretek között lehetséges az informatikai tudás elsajátítása, azért megállapítható, hogy azok, akik valamilyen képzésen részt vettek, saját számítógép-felhasználói tudásokat jobbra értékelik, mint azok, akik autodidakta módon vagy más úton szereztek számítástechnikai ismereteket. (Fábián - Lőrincz - Molnár, 2001)

Összefoglalva megállapítható, hogy az információs és kommunikációs technológiákat támogató eszközök használata, ismerete a társadalmi törésvonalak mentén újabb egyenlőtlenségek és egyenlőségek kialakítására egyaránt képes. (Herczegh, 2014:31-36)

Herczeg Judit a digitális törésvonalak két típusát különbözteti meg:

1. táblázat Elsődleges és másodlagos digitális törésvonalak (Forrás: Herczegh 2014:32)

Elsődleges digitális törésvonalak:	Másodlagos digitális törésvonalak:
• nem • életkor • gazdasági státusz • iskolai végzettség • munkajelleg csoport • szakmacsoport • földrajzi elhelyezkedés • egy főre eső GDP • etnikai hovatartozás	• attitűd • érdeklődés • életstílus • szakmai érdeklődés • miliő

A kultúra ezen területének elérése és felhasználása speciális készségeket kíván. (Rab, 2007) Ez a tudás nem egyenletesen oszlik el a populációban, az egyes kohorszokba tartozók, különféle fejlettségű területeken élők eltérő ismeretekkel és esélyekkel tudják elérni és hasznosítani a digitális kultúra objektumait.

A 2010-es European Social Survey felmérése alapján az internet-használati szokásokban jelentős különbségek mutatkoznak az egyes európai országok között. Mindezek az eltérések az elsődleges és másodlagos digitális egyenlőtlenségek tekintetében egyaránt megjelennek. Az elsődleges egyenlőtlenségek egyre szűkülni látszanak (életkor, lakóhely, településtípus), melyek helyébe lépnek a másodlagos egyenlőtlenségek, melyek az internetet gyakran és ritkábban használók között tapasztalhatók. Azokban az országokban, ahol igen nagy lefedettséget tapasztalunk, természetesen az elsődleges egyenlőtlenségek elhalványulni látszanak, s inkább a másodlagos különbségek nyernek jelentőséget (pl. Skandináv országok). Azokban az országokban viszont, ahol kisebb lefedettségről árulkodnak az adatok, még a hagyományos egyenlőtlenségek dominálnak (pl. Ukrajna, Bulgária). Az idézett szerzők igen sok esetben az életkor meghatározó szerepére hívják fel a figyelmet. A 2010-es (ESS) kutatás adatai alapján a vizsgált európai országokban a 26 éven aluliak mindössze 6,3%-a nem használta az internetet! 65 év felett azonban a megkérdezettek több, mint háromnegyed része nem, vagy alig jelent meg a világhálón. (Prazsák, 2014)

Egy osztrák kutatás logisztikus regressziós vizsgálattal próbálta feltárni, hogy milyen jellemzői vannak azon csoportoknak, akik számítógépükön rendelkeznek, és azok, akik nem rendelkeznek internet-hozzáféréssel. felhívja a figyelmet a kor szerepére.

További érdekes megállapítást tettek kutatásuk alapján, mi szerint a nemek közötti különbségek eltűntek

Megállapították, hogy az iskolázottság az internethasználat egyik jelentős indikátora lehet: minél magasabb az illető végzettsége, annál nagyobb valószínűséggel fog internetezni. A jövedelem vizsgálatukban nem volt hatással az internet-használatra.

Meg kell jegyezni, hogy az internet és az internetezésre alkalmas készülékek nagymértékű terjedése miatt korábbi internet-használatra vonatkozó kutatási eredmények ismertetésére nem kerül sor, csupán azokra a különbségekre érdemes felhívni a figyelmet, melyek több év távlatában is megjelennek.

Az osztrák kutatás nagyobb figyelmet fordított azokra, akiket valamilyen okok gátoltak az internethasználatban. Az internetezés költségei mellett, a nem internetezők nem voltak tisztában az internet előnyeivel, felhasználási lehetőségeivel, nem kívánták elsajátítani a szükséges ismereteket, vagy épp egyszerűen nem érdekelte őket. (Donat – Brandtweiner - Kerschbaum, 2009)

Az Egyesült Királyságban is hasonló helyzetről számoltak be kutatások, aggódva hívva fel a figyelmet az idősek passzivitására, mely egy elöregedő társadalomban igen nagy súllyal lehet jelen. Az idősek esetében számos olyan tényező van, mely akadályt jelenthet az internethez való hozzáférésben. Gyakorta nem is érdeklődnek az internet iránt, nincsenek kellő információk arról, hogy milyen előnyei, felhasználási módjai vannak. További gátló tényező, ha túl idősek érzik magukat, ha félnek a technológiai újdonságoktól, nem tudnak hozzáférni a megfelelő eszközökhöz, illetve nem rendelkeznek a megfelelő tudással azok használatához. A vírusok, a személyes adatok kiszivárogtathatósága, az internetet használó idősebb generációk körében is nyugtalanságra adhat okot. Fizikai és kognitív képességek hiánya, pl. a látás romlása, stroke, vagy épp a Parkinson kórral járó tünetek olyan akadályokat gördíthetnek az idősek elé, melyek megnehezítik, vagy ellehetetlenítik az információtechnológiai eszközök hatékony használatát. Számos olyan fejlesztés lát napvilágot, amely az ilyen hátrányok leküzdéséhez járulhat hozzá: az egyes weblapok látássérültek számára készült verziójától a megnövelt méretű billentyűzettel rendelkező

mobiltelefonokon át a hallássérültek felhasználói élményének fokozására irányuló alkalmazásokkal hidalható át számos fizikai probléma. Nagyobb gondot jelentenek továbbá a kognitív betegségek. Ilyenek fennállása esetében a letisztult, szakzsargontól mentes, könnyen átlátható felületek nyújthatnak óriási segítséget. A motiváció hiányára egyértelmű megoldás lehet, ha az idősekhez minél több információ jut az eszközök előnyeit taglalva. Olyan témákkal kell megcélozni ezt a réteget, amely őket érinti, még pedig olyan felületek által, amelyek jelen vannak az idősek életében. Az érdeklődés felkeltése után van lehetőség arra, hogy valamilyen képzés keretében megfelelő tudáshoz juthassanak. (Morris, 2007)

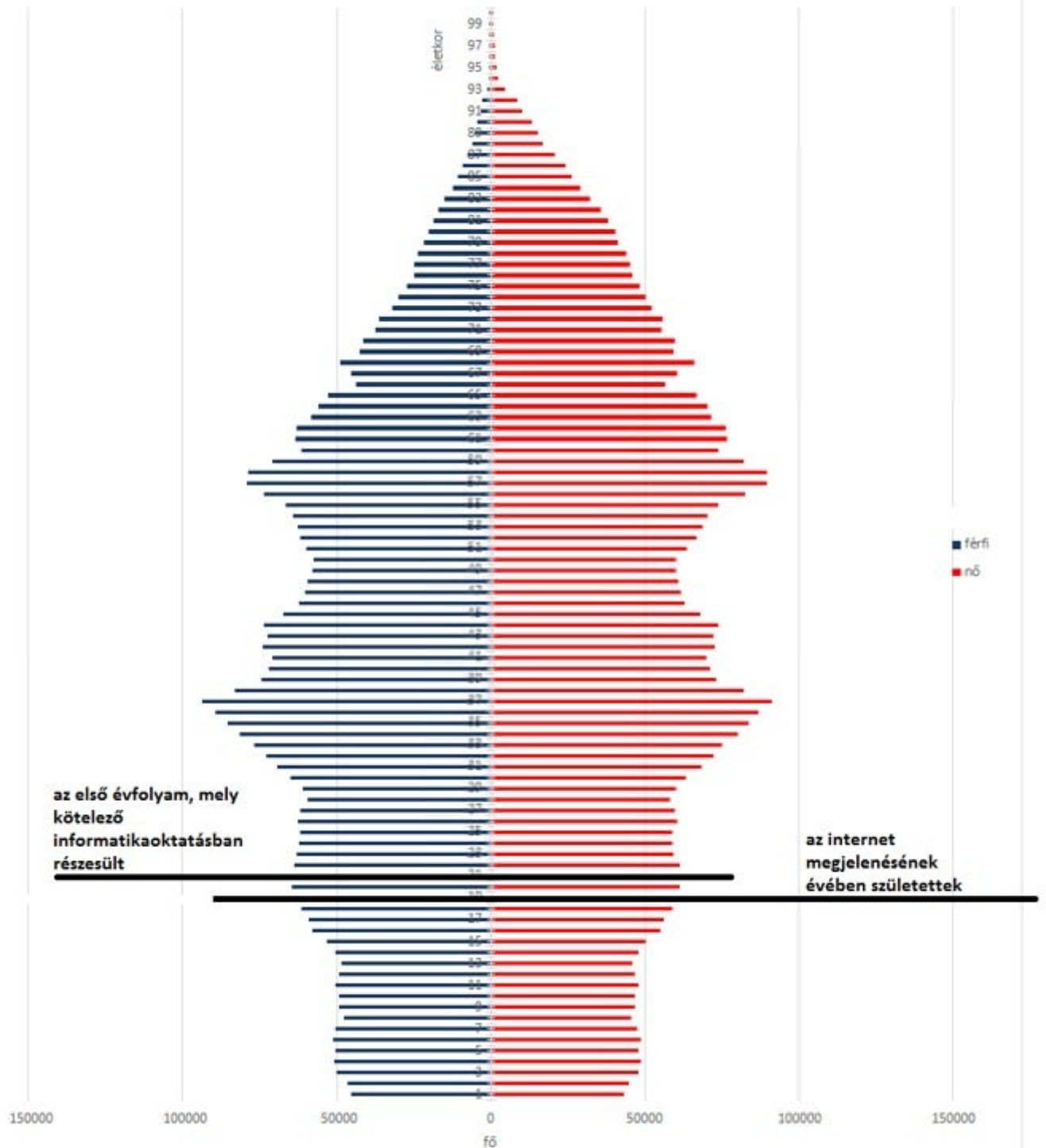
A következő ábra (1. ábra) Magyarország lakosságának korosztályi összetételét mutatja nemek szerint a 2011-es népszámlálás adatai alapján.

Az Internet megjelenését az 1992-es évre datálják, mely még mindig csak húszas évei elején jár[1]. 2015-ben 23. életévébe lép az a korosztály, mely az internet megjelenésének évében született (a népszámlálás évében 19 évesek) és 25 évesek azok, akik első osztályos korukban elsőként részesültek kötelező informatikaoktatásban. A NAT bevezetésekor a középfokú oktatást elhagyók – tehát informatikaoktatásban igen csekély ideig részt vevők is mindössze 30 évesek múltak a népszámlálás idején. A magyar népesség egy tetemes része valószínűleg soha sem vett részt kötelező informatika órákon általános vagy középiskolai tanulmányaik során.

Digitális törésvonal a bennszülöttek és a bevándorlók között valahol a harmincas éveik közepén járóknál húzódik. Mindazok, akik nem a közoktatási rendszer berkeiben szerezték számítástechnikai ismereteiket, autodidakta módon, tanfolyamokon, rokonoktól, ismerősöktől, gyermekeiktől kaphattak, kaphatnak iránymutatást az IKT eszközök használatára vonatkozóan. A következőkben tehát kiemelt figyelmet fordítunk a korosztályos különbségeknek.

1. ábra Magyarország népességének korfája 2011-ben (Forrása: KSH Népszámlálás, saját szerkesztés)

Magyarország népességének korfája 2011-ben

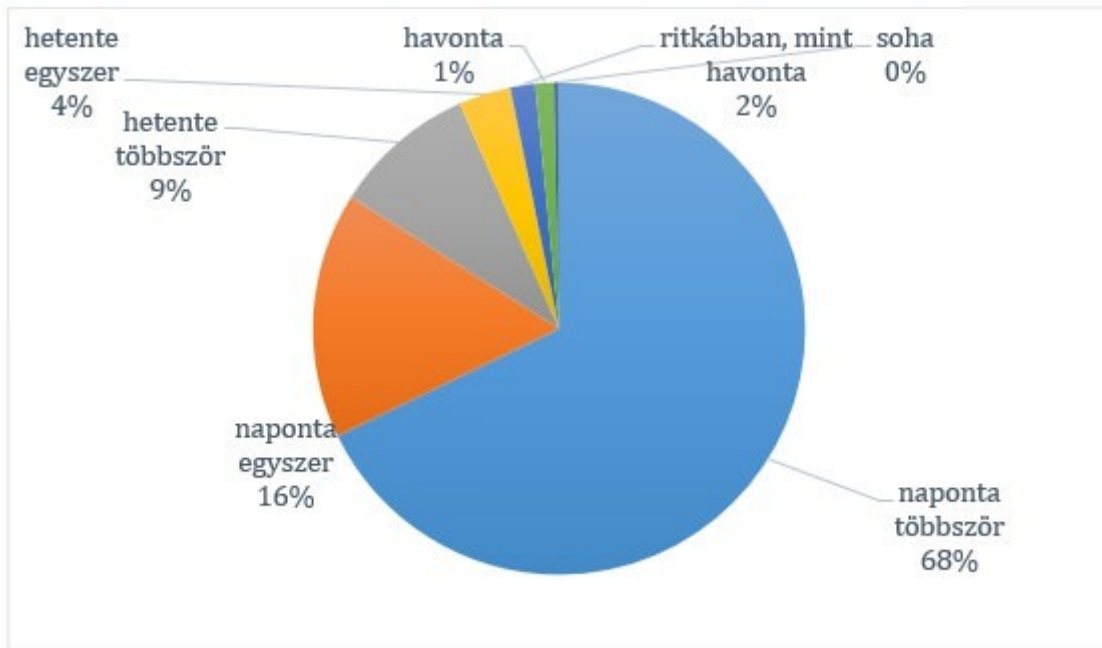

A számítógép- és internet-használati jellemzők a főbb törésvonalak mentén

Eredmények

Lakossági kutatásunk alapján a válaszadók 82%-a szokott számítógépet használni. A számítógép felhasználók csupán 0,3%-a az, aki soha, továbbá 1,6%-a az, aki ritkábban, mint havonta szokott internetezni. A többség tehát naponta legalább egyszer szokta használni az internetet különböző célokra. (2. ábra)

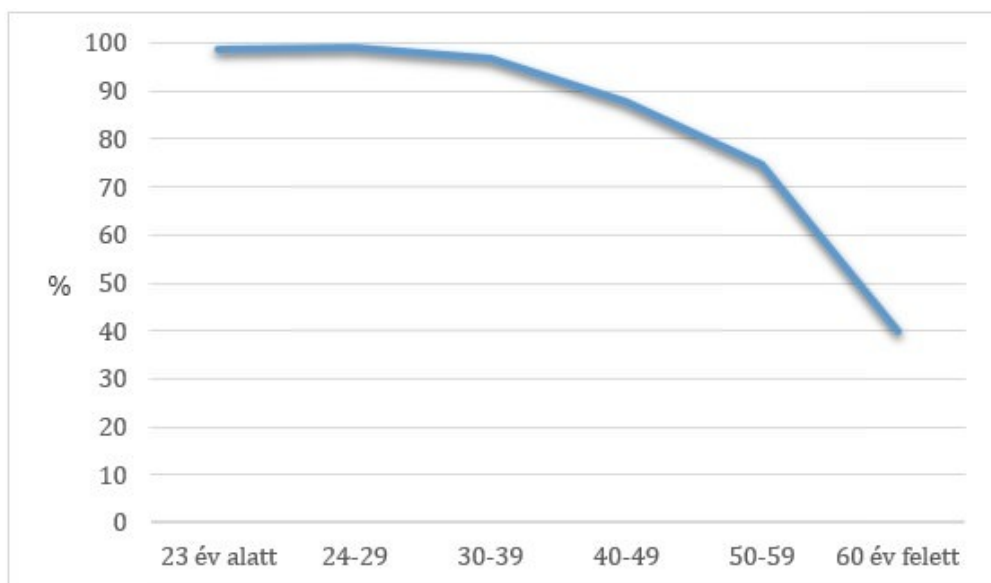
2. ábra Az internethasználat gyakorisága (%)

A **nemek** tekintetében nincs szignifikáns különbség a számítógép-használatban, ahogy az internethasználat gyakoriságában sem. Fontos kiemelni, hogy korábban nem volt ez így. A férfiak sokkal nagyobb hányada használta a számítógépet, azonban a nemek közti különbségek elmosódni látszanak.

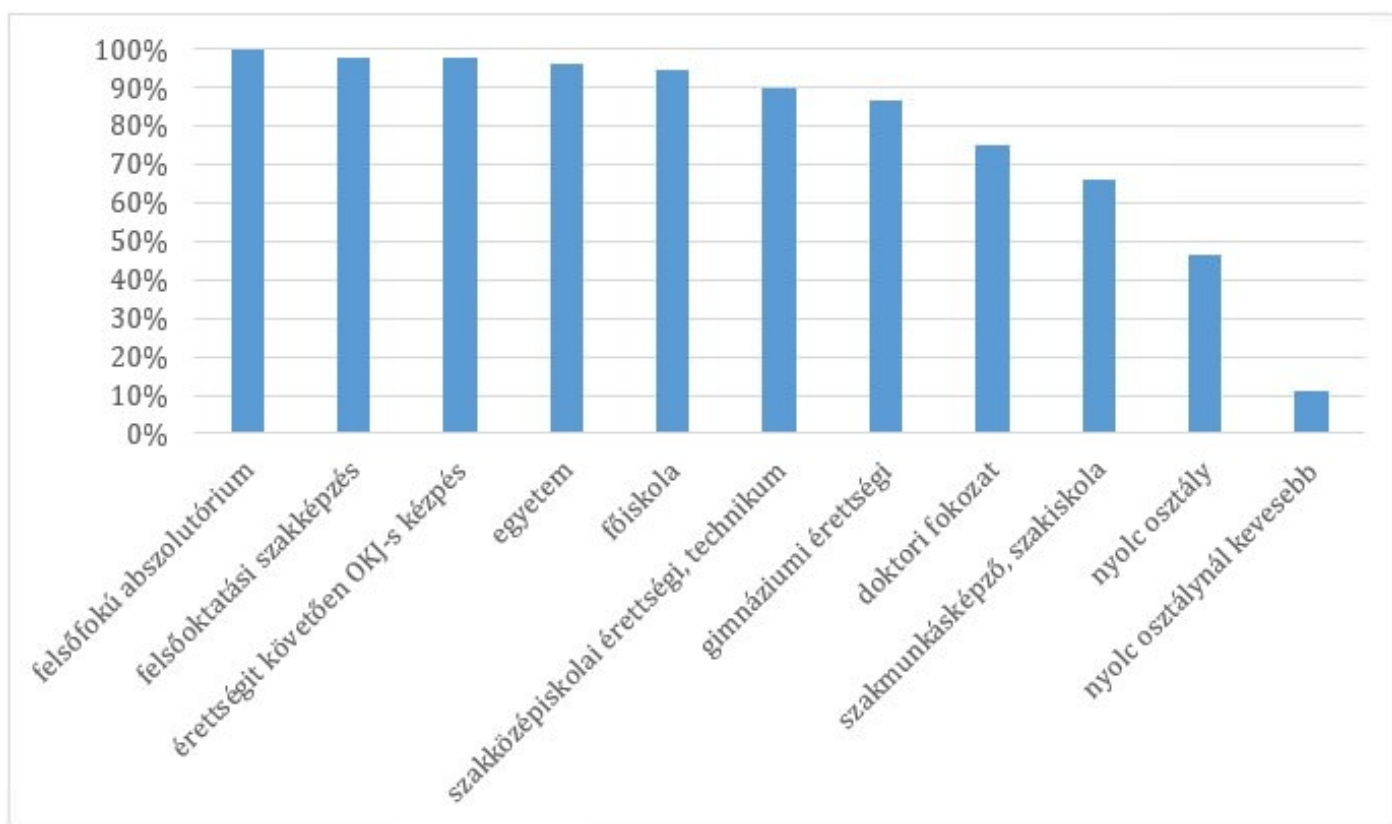
Jelen kutatásunkban is jól látható az egyes korcsoportok esetében eltérő számítógép-használói arány. A mintába került 30 év alattiak körében szinte mindenki használ számítógépet, a harmincasok körében is alig akadnak olyanok, akik nemmel válaszoltak volna a kérdésre, viszont a 40 éves kor felettiak között erőteljes csökkenést mutat arányuk, a 60. életévüket betöltöttök esetében pedig már csak 40%-os a számítógépet használók aránya (3. ábra).

3. ábra Számítógép-használók aránya korcsoportok szerint (%)

Az iskolai végzettség hatása a számítógép- illetve internethasználatra szintén jelentős mértékű. Az alapfokú végzettségűek csupán 58%-a használ számítógépet, ami természetesen még mindig jelentős hátrány a diplomásokhoz (94%) képest, viszont a középfokú végzettségűek alig vannak lemaradva tőlük: náluk számítógépet a válaszadók 92%-a használ. Árnyaltabb képet a következő diagram ad (4. ábra).

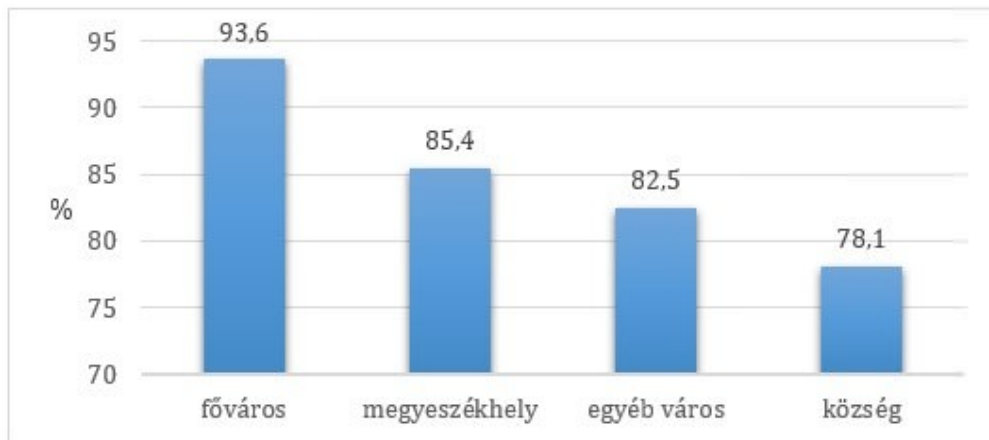
4. ábra Számítógép használók aránya iskolai végzettség szerint (%)

A települési lejtő érvényesülni látszik a számítógép-használati szokásokban, hiszen a település méretének csökkenésével csökken a számítógépet használók aránya is (5. ábra). A községek válaszadóinak csupán 78%-a használ számítógépet. A kisebb lélekszámú települések gyakorta jelentős gazdasági-demográfiai hátrányokkal küzdenek, azonban feltételezhetjük, hogy nem csak

az anyagi feltételek azok, amelyek okként szolgálhatnak a lemaradása, sokkal meghatározóbb az előregedés, a fiatalok hiánya, homogénebb társadalomkép. (5. ábra)

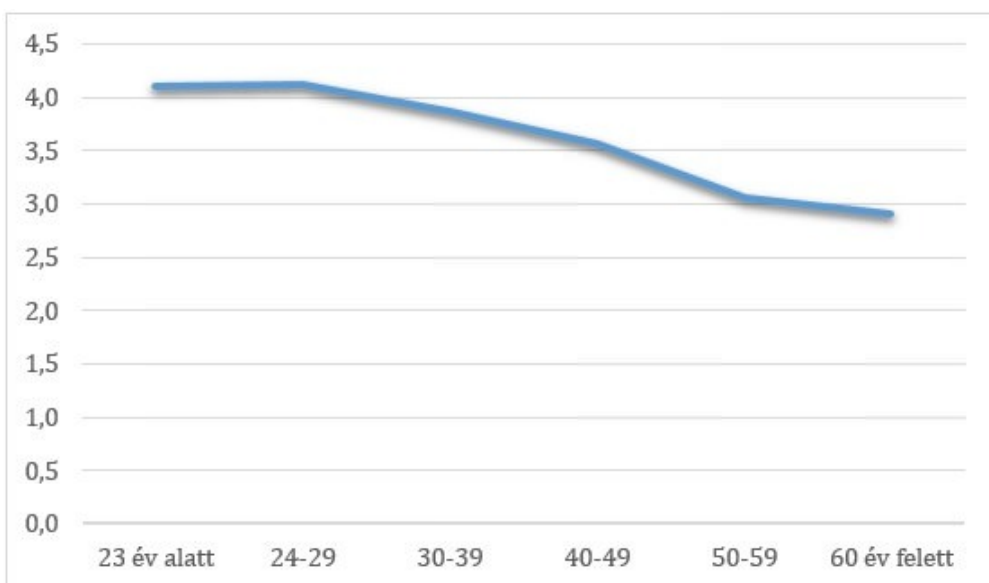
5. ábra Számítógépet használók aránya településtípus szerint (%)

A számítógép-használók 84%-a internetezik napi rendszerességgel. A férfiak és a nők között az internetezés gyakoriságában nincs szignifikáns különbség.

A korábban bemutatott kutatási eredmények a kor szerepére hívták fel a figyelmet. Nem véletlen, hogy a digitális kultúrafogyasztásban fellelhető szakadékot vizsgáló tanulmányok a kiszoruló időseket és a digitális bennszülötteket teszik kutatások fókuszába. Jelen kutatás eredményei is felhívják rá a figyelmet, hogy a korral együtt csökken az internethasználat gyakorisága. Minél idősebbeket kérdezzünk internet-használati szokásaikról, egyre több olyan választ kapunk, mely a ritkább internethasználatra utal. (6. ábra)

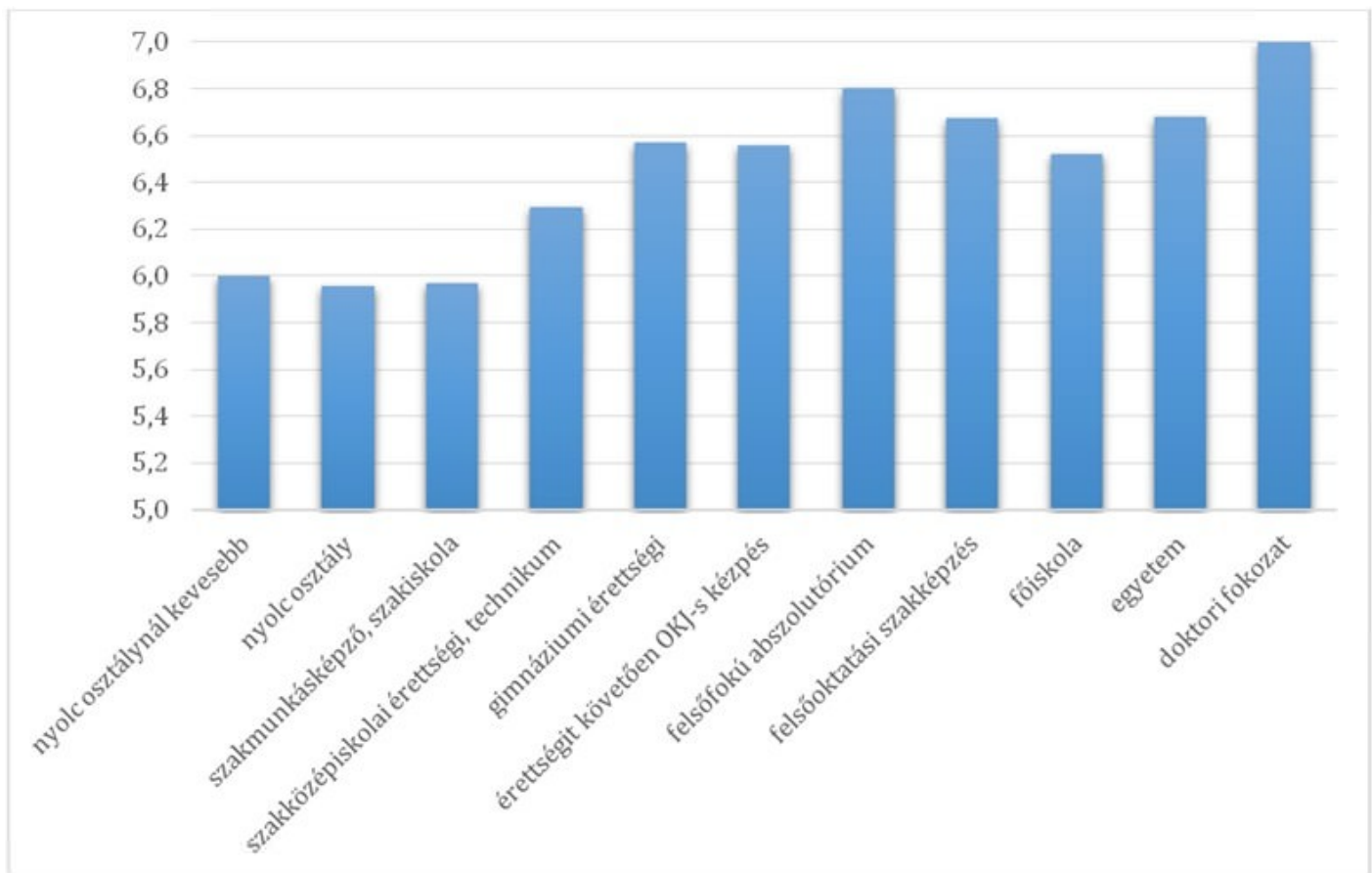
6. ábra Az internethasználat gyakorisága életkor szerint (1=nem ért a számítógéphez, 5=kiválóan elboldogul)

A magasabban kvalifikáltak körében jellemző a gyakoribb online időtöltés. (7. ábra) A doktori fokozattal rendelkezők és a diplomájukat még át nem vettek használják a leggyakrabban az

internetet, azonban utóbbi csoport a minta egészen kis hányadát alkotja.

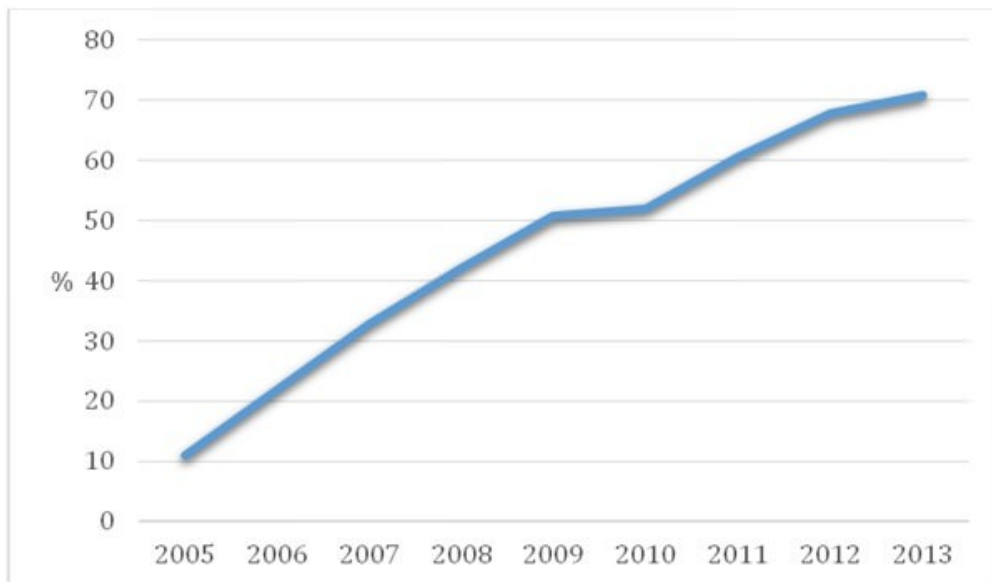
7. ábra Az internetezés gyakorisága iskolai végzettség szerint (a számítógépet használók között, 1=soha, 7=naponta többször)

Minden vizsgált településtípusban élők hasonló gyakorisággal szoktak internetezni.

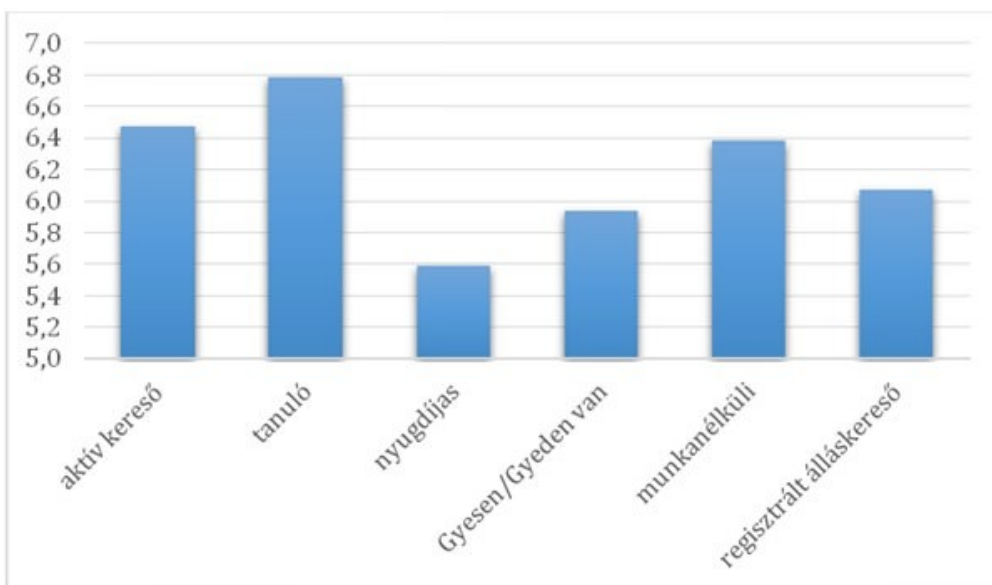
Azonban itt is meg kell említeni, hogy az internetezést már csak azok körében vizsgálva juthatunk ezekhez az eredményekhez, akik számítógépet is használnak. Korábbi kutatások megjegyezték a „települési lejtő” jelentőségét, mely szerint a településmérettel együtt csökken az internethasználat, illetve az arra fordított idő mennyisége. Napjainkra ezek a különbségek az egyre nagyobb internet-lefedettségnek köszönhetően egyre inkább elveszni látszanak. (8. ábra) (Csepeli-Praszák, 2010)

8. ábra Szélessávú internetkapcsolattal rendelkező háztartások aránya (%) (Forrás:KSH)

Ha a munkaerő-piaci csoportokat vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy a tanulók körében a legintenzívebb az internethasználat, de nem sokkal maradnak el tőlük az aktív keresők sem. (9. ábra)

9. ábra Az internetezés gyakorisága munkaerő-piaci státusz alapján (1=soha, 7=naponta többször)

A válaszadókat arra kértük, hogy szubjektív anyagi helyzetüket egy ötfokú skálán pontozzák, ahol is a legalacsonyabb érték azt jelentette, hogy egyáltalán nem, a legmagasabb érték szerint pedig teljes mértékben elégedettek anyagi helyzetükkel. Megvizsgáltuk, hogy a számítógépet, illetve internetet használók és nem használók között van-e eltérés az anyagi helyzet szubjektív megítélésében, hiszen korábbi kutatások ezt a dimenziót is törésvonalként tartották számon. Az eredmények arra engednek következtetni, hogy az anyagi helyzet megítélésének tekintetében nincs különbség a vizsgált változók között^[2]. Az anyagi helyzet ezek alapján egyre kevésbé jelent hátrányt.

A digitális írástudás szubjektív megítélése

A digitális írástudást, mint kulcsot a digitális világ megismeréséhez, eszközeinek használatához feltételezhetően számos tényező befolyásolja. Ezen komponensek hatását lineáris regresszió analízis segítségével vizsgáljuk a következőkben. Elsősorban az elsődleges egyenlőtlenségi mutatók kerültek be az elemzésbe, mint a nem, az életkor, az iskolai végzettség, a lakóhely településtípusa, a munkaerő-piaci státusz, valamint az anyagi javakkal való elégedettség.

Első modellünk függő változója a számítógép-felhasználói tudás szubjektív megítélése. A modellbe beépítésre került dummy (dichotóm, kétértékű^[3]) változó segítségével a nem, az iskolai végzettség, a településtípus, a munkaerő-piaci státusz, valamint folytonos változóként az életkor, az anyagi helyzet szubjektív megítélése.

A modell magyarázóértéke $R^2=0,286$, ami azt jelenti, hogy a bevont változók a függő változó szóródásának 29%-ára adnak magyarázatot. A számítógép-felhasználói tudás megítélésében a **nemek** között szignifikáns eltérést tapasztalunk: a férfiak magasabb pontszámot adtak maguknak, mint a nők.

A fiatalok sokkal magabiztosabb szaktudást éreznek magukban a számítógép-használatot illetően, amiről a magas Béta érték tanúskodik. **Az életkori tényező a leginkább meghatározó az összes bevont változót tekintve.** A korábbi kutatások eredményeinek tekintetében ez nem meglepő, viszont felhívja a figyelmet arra, hogy 2015-ben is ez a legsúlyosabb befolyásoló tényező. Az érték negatív előjele tehát utal arra, hogy minél fiatalabb korosztályt vizsgálunk, annál jelentősebb számítógép-felhasználói tudással rendelkeznek tagjai.

Az **iskolai végzettség** referenciakategóriája az érettségi lett, ami azt jelenti, hogy az érettségizettekhez viszonyítjuk a többi iskolai végzettség-csoportot. Az iskolai végzettség-létrán náluk tapasztalható a legnagyobb törés az internethasználat terén. A szakmunkásképzőben, szakiskolában szerzett végzettséggel rendelkezők az érettségizettekhez képest alacsonyabbra értékelték tudásukat ($B=-,123$), az OKJ-s, felsőoktatási szakképzéssel rendelkezők, illetve a diplomások azonban magasabb pontszámot adtak maguknak: a legjelentősebb eltérés a referenciakategória és felsőfokú végzettségűek között volt. Érdekes, hogy a 8 általánost végzettek hasonló szintű tudásról számoltak be, mint az érettségizettek. Ennek egyik oka abban keresendő, hogy olyan fiatalok is kerülhettek a mintába, akik középiskolai tanulmányaikat folytatják, de érettségit még nem szereztek. Itt tehát újfent a kor szerepére kell felhívni a figyelmet.)11. ábra, 2. táblázat)

A községek, mint a magyar **településszerkezet** legnépesebb csoportja került a vizsgált településtípusok közül referenciakategóriába. A többi településtípusban élők (főváros, megyeszékhely, egyéb város) szubjektív megítélése a számítógép-használatát illetően nem különbözik számottevően a községekben élőkétől.

A munkaerő-piaci csoportoknál, ahol a vonatkoztatási kategória az aktív dolgozók csoportja lett. Az ő számítógépes ismereteik és a további kategóriák között nem található szignifikáns eltérés.

Az anyagi helyzettel való elégedettség pozitív hatással van a számítógép-használati tudás megítélésére. A jobb anyagi státusz persze a magasabb iskolai végzettség következménye is lehet, ami már magában garantálja a magabiztosabb számítástechnikai tudást.

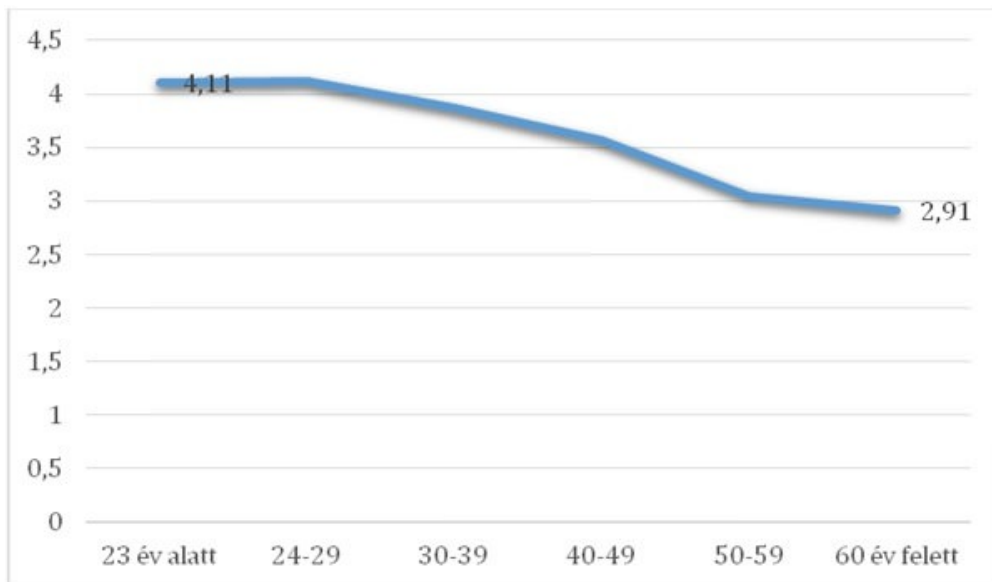
2. táblázat Lineáris regressziós modell

	Standardizálatlan együtthatók		Standardizált együtthatók	t	Sig.
	B	Standard hiba	Béta		
konstans	4,541	,124		36,671	,000
nem	,250	,051	,128	4,889	,000
életkor	-,033	,002	-,504	-14,312	,000
szakmunkásképző, szakiskola	-,318	,078	-,123	-4,084	,000
OKJ-s képzés, felsőoktatási szakképzés	,220	,078	,084	2,822	,005
felsőfokú végzettség	,382	,069	,178	5,552	,000
8 általános vagy annál kevesebb	-,211	,118	-,049	-1,789	,074
főváros	-,098	,112	-,024	-,875	,382
megyeszékhely	-,107	,078	-,038	-1,359	,175
egyéb város	-,061	,057	-,030	-1,082	,280
tanuló	-,155	,090	-,054	-1,715	,087
nyugdíjas	,120	,108	,035	1,116	,265
Gyesen, Gyeden van	-,002	,226	,000	-,009	,993
munkanélküli, álláskereső	-,148	,099	-,040	-1,499	,134
anyagi lehetőségekkel való elégedettség	,088	,024	,096	3,652	,000

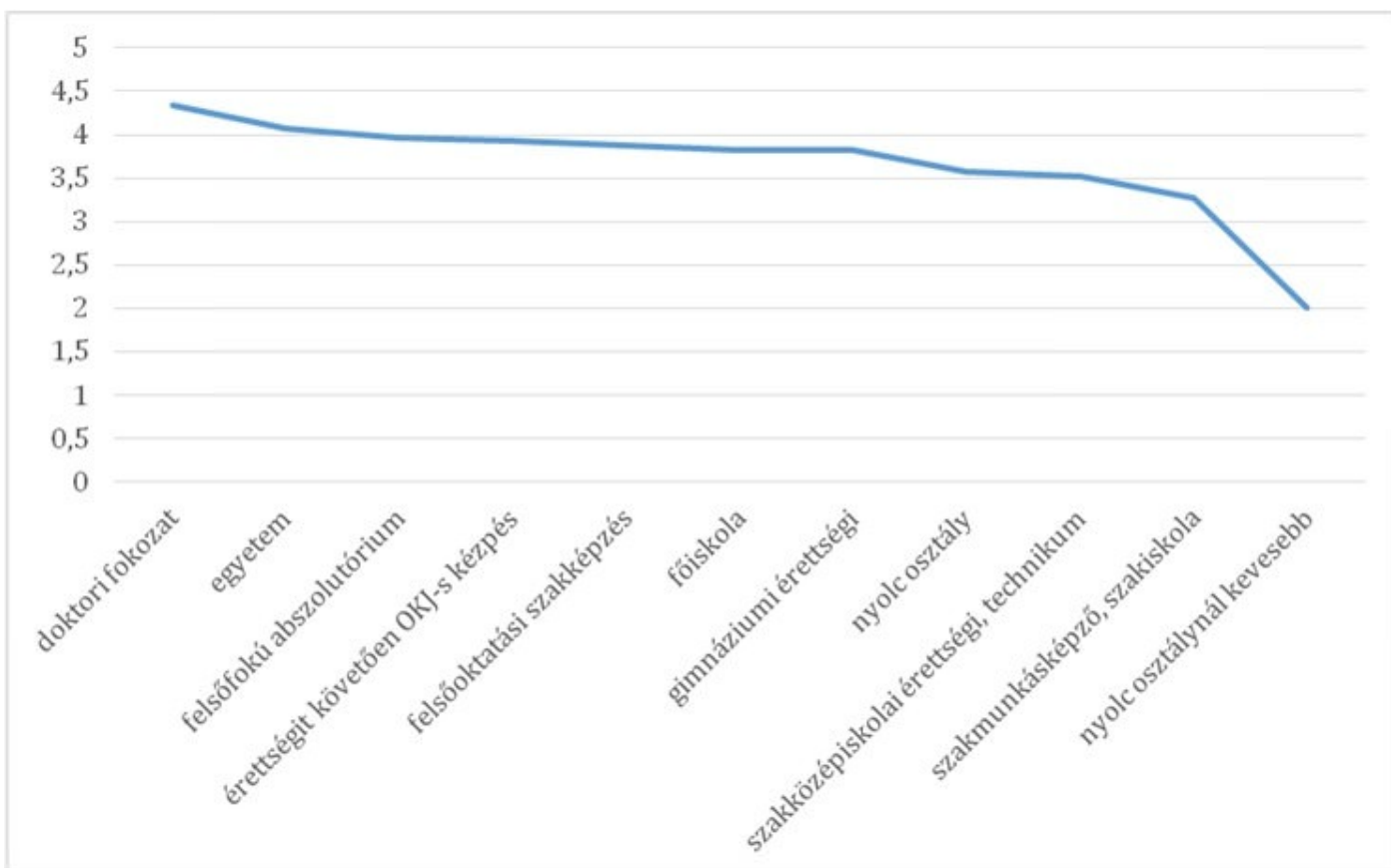
Függő változó: A számítógép-felhasználói tudás értékelése

A fiatalok (29 éves korig) magabiztosabb felhasználói tudással rendelkeznek, 30 év felett azonban már egyre kevesebb pontot adtak maguknak a megkérdezettek, olyannyira, hogy 60 éves kor felett már hármast sem éri el a tudásuk. (10. ábra)

10. ábra A számítógép-felhasználói tudás szubjektív értékelése életkor szerint (1=nem ért a számítógéphez, 5=kiválóan elboldogul)

11. ábra Számítógép-felhasználói tudás megítélése iskolai végzettség szerint (1=nem ért a számítógéphez, 5=kiválóan elboldogul)

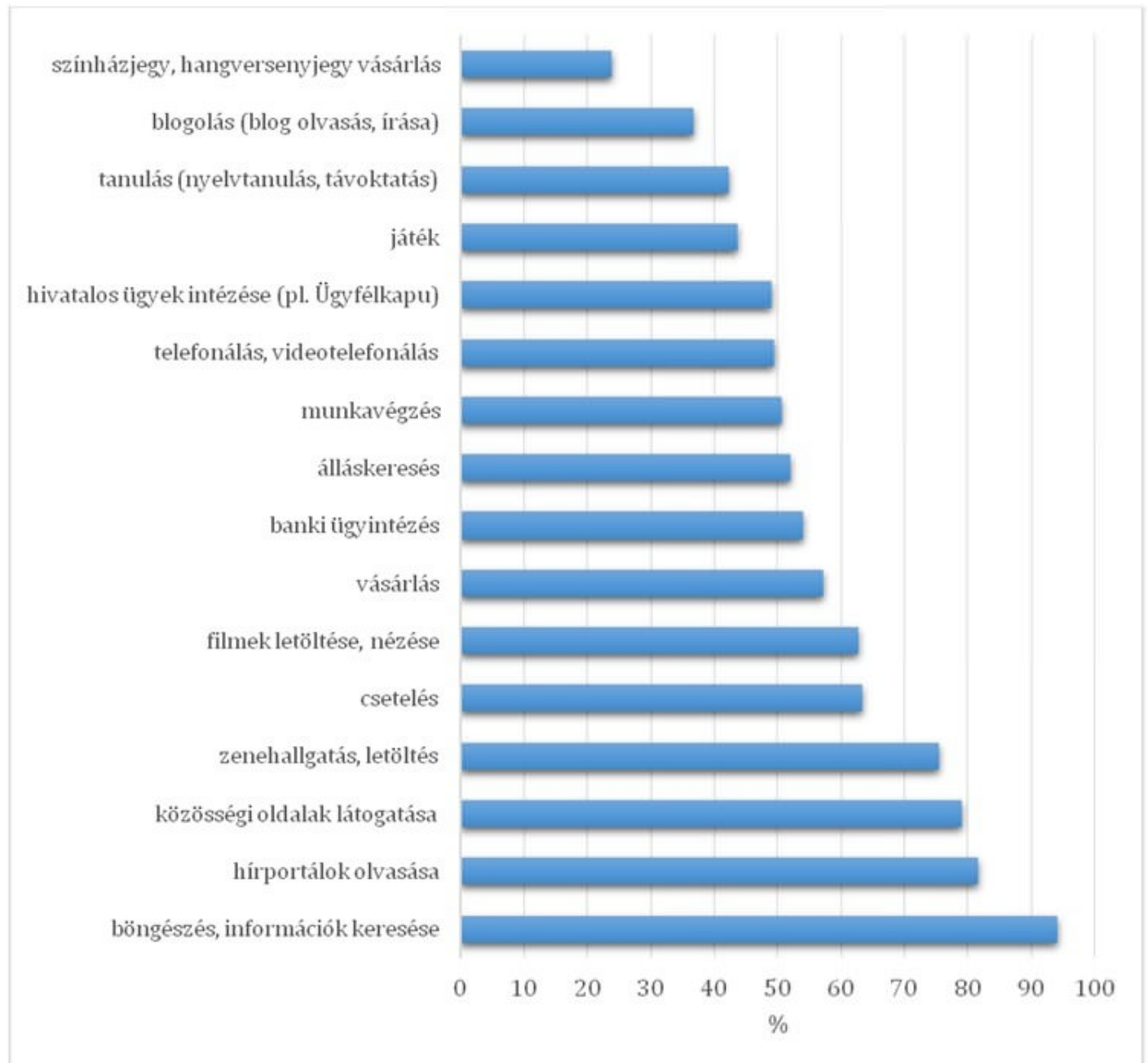

Számítógépes tevékenységek

Az internetezők több, mint 90%-a böngészésre, információk keresésére használja a világhálót. Hasonló népszerűségnek örvend a hírportálok olvasása, a közösségi oldalak látogatása vagy a zenehallgatás/zeneletöltés is. Ezek a tevékenységek szinte minden internet-felhasználót

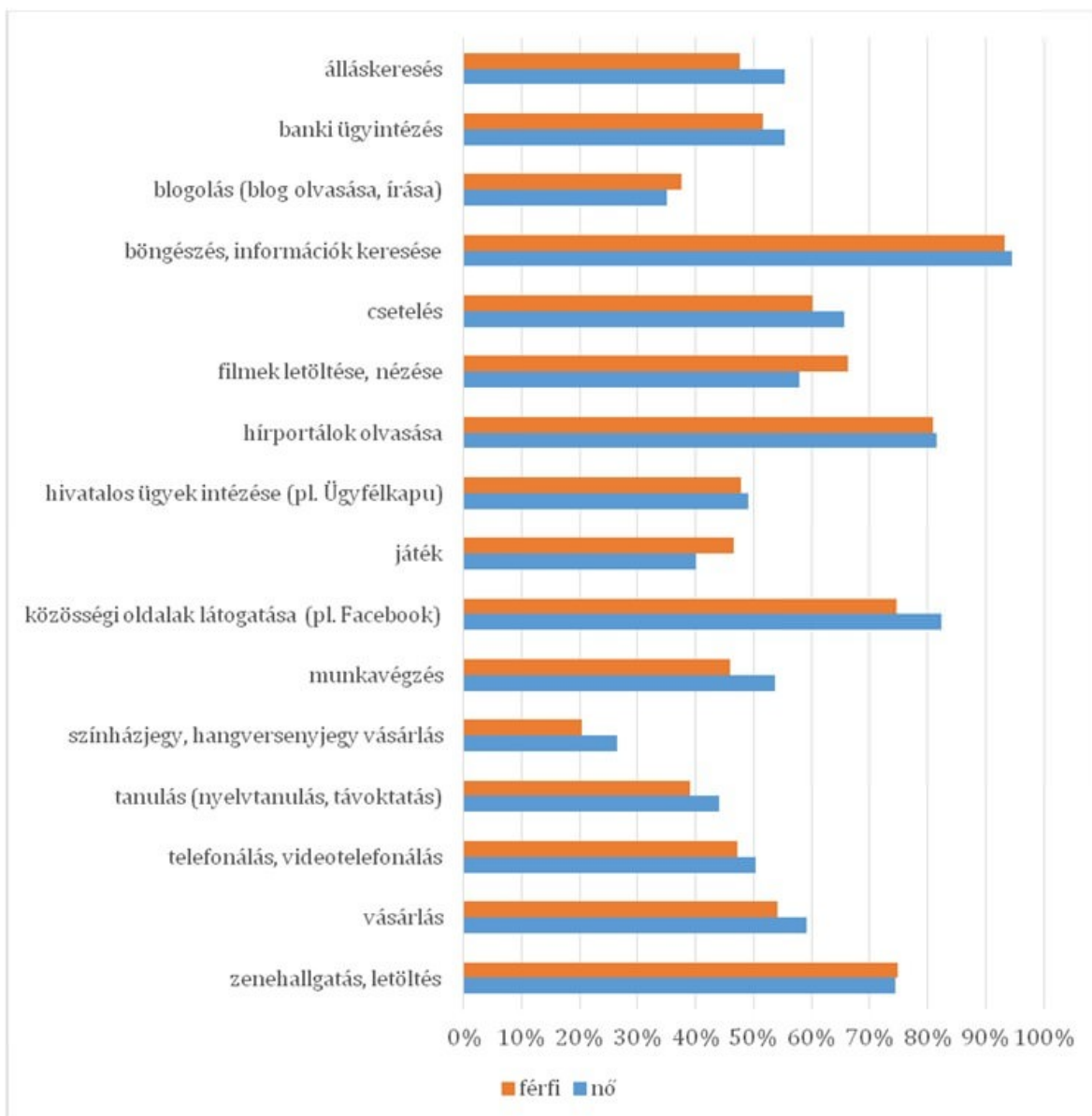
érinthetnek. Az eseti tevékenységek végzése, mint a hivatalos ügyek intézése, a telefonálás vagy a munkavégzés, már sokkal kevesebb főt érint. (12. ábra)

12. ábra Számítógépes tevékenységek (%)

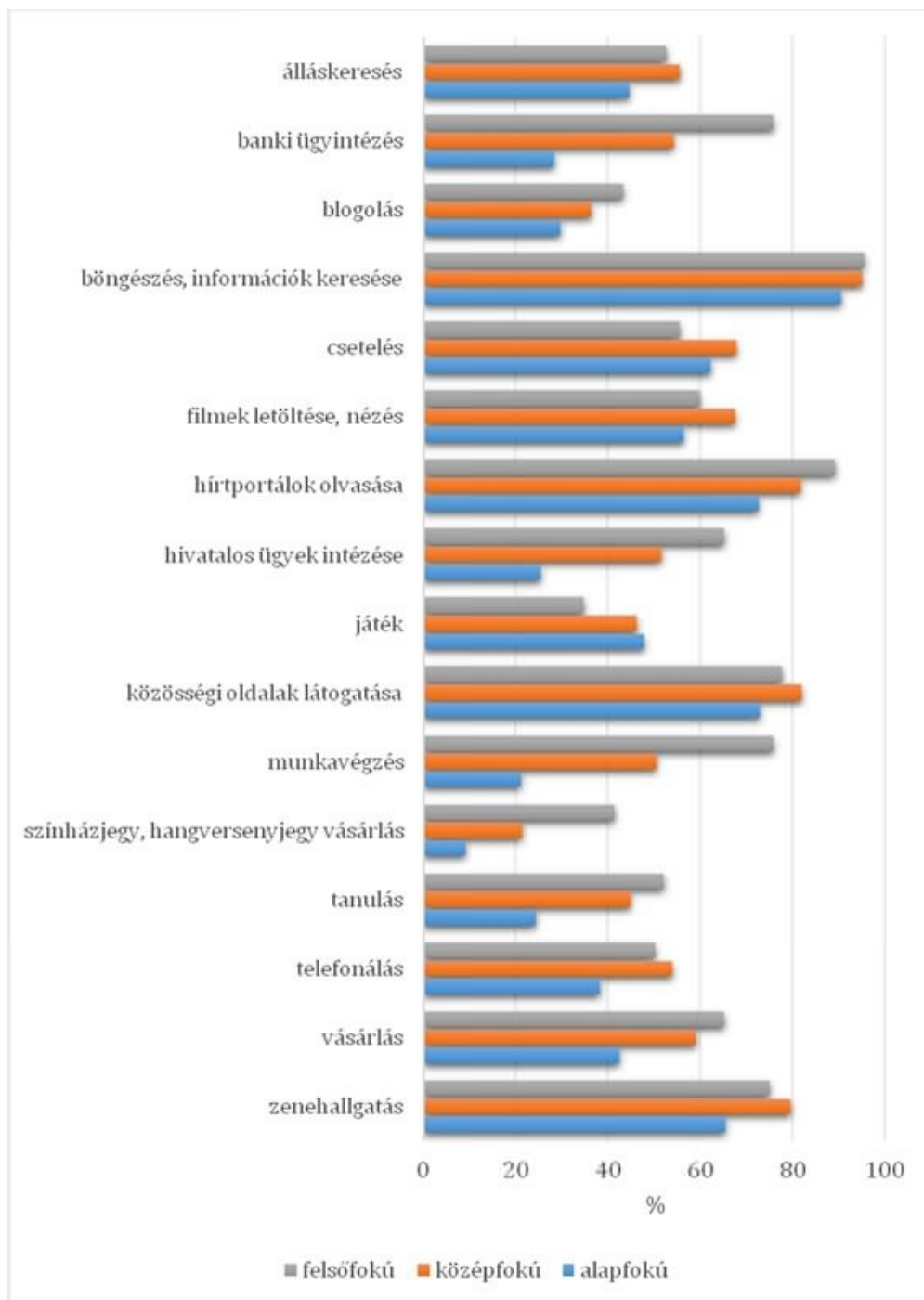
Az online felületen végzett tevékenységekben a nemek között adódnak eltérések: egyes elfoglaltságok inkább a nőkre, míg mások a férfiakra jellemzőek nagyobb mértékben. Néhány pontot kiemelve: közösségi oldalakat például a nők 7%-kal nagyobb arányban látogatnak a férfiaknál, ugyancsak rájuk jellemző nagyobb mértékben a csetelés, a színház és hangversenyjegy-vásárlás, illetve az online álláskeresés is. A férfiak ezzel szemben nagyobb arányban néznek és töltenek le filmeket, valamint játszanak, mint a nők. (13. ábra)

13. ábra Számítógépes tevékenységek nemek szerint (%)

A következő ábrán az iskolai végzettségek három csoportja (alsó=érettségivel nem rendelkező, közép=érettségizettek, felső=diplomások) lett megkülönböztetve a megadott, interneten végzett tevékenységek tekintetében. Míg néhány tevékenység esetében az egyes iskolai végzettség-csoportok között inkább együttjárás mutatkozik, addig vannak olyan tevékenységek, amelyek főként egyik vagy másik csoportra jellemzőek. Ilyen a böngészés, a közösségi oldalak látogatása, a filmletöltés és a csetelés. Vannak azonban összetettebb tevékenységek is, mint a banki ügyintézés, mely inkább a felsőfokú végzettségűekre jellemző. A munkavégzés szintén olyan jellegű tevékenység, mely a szellemi foglalkozásúakat érinti nagyobb mértékben. (14. ábra, 5. táblázat)

14. ábra Számítógépes tevékenységek iskolai végzettség szerint (%)

A másik vizsgált tényező, mely a digitális írástudáshoz kapcsolható **az online tevékenységek száma**, hiszen különböző szintű ismeret szükségeltetik az egyes online aktivitások végzéséhez. Feltételezzük, hogy azok, akik esetében magasabb az index értéke, nagyobb mértékben birtokolják a digitális írástudás eszközeit, magasabb szintű tudással rendelkeznek. A neten végzett tevékenységekre hatással lehet, hogy munkaerő-piaci státuszuk szerint milyen feladatokkal találkoznak mindennapjaik során a válaszadók. Ahogy a korábbiakban is szó esett róla, a diákok, illetve munkavégzés mellett tanulmányaikat folytatók esetében intenzívebb, szerteágazóbb, nyugdíjasok körében egysíkú felhasználói stílus jellemző.

Az általunk felsorolt tevékenységek természetesen csak egy szűk metszetét jelentik a számítógépes és interneten végzett tevékenységeknek, azonban bízunk benne, hogy ezek meghatározóak és a legnépszerűbbek közé tartoznak. A tevékenységekből készült index lett tehát a következő regressziós modell függő változója, melyben a megmagyarázott variancia aránya ez esetben 43%.

A számítógép-felhasználói tudás megítélésétől eltérően a nemek közti különbség sokkal kisebbnek tekinthető. A nők többrétű tevékenységet végeznek, mint a férfiak, habár mindez csupán épp, hogy szignifikáns eltérés. Ami viszont jelen esetben is igen meghatározó jelentőségű az az **életkor**: a többi bevont változó béta értéke (egyet kivéve, de erről később) meg sem közelíti az életkorét. A fiatalok számos célra használják fel azt az eszköztárat, amely ismeretét gyermekkoruktól kezdve számos csatornán szerezhettek meg. Itt kell megjegyeznünk, hogy Csepeli György és Prazsák Gergő egy útmodellt felrajzolva hívták fel a figyelmet arra, hogy az életkor nem csak közvetlen, hanem az iskolázottság, nyelvtudás, vagyoni állapot által közvetett befolyásoló szereppel is bír. (Csepeli-Prazsák, 2010)

A referenciakategóriába került érettségizetteknél jóval beszűkültebb a 8 általánossal rendelkezők és a szakmunkások számítástechnikai tevékenységi köre, mely az informatikaoktatás hiányára (főként az utóbbi csoportnál), valamint az alacsony életkorra (középiskolai tanulmányok folytatása) utalhat. Emellett az idősebb korosztály alacsonyabb **iskolai végzettsége**, számítógép-felhasználói tudása is meghatározó lehet e tekintetben. Az OKJ-s képzéssel, felsőoktatási szakképzéssel rendelkezők valamivel több pontot is kiválasztottak a felsorolt listából, azonban elmondható, hogy a diplomások számítógép- és internet-használati szokása a legszínesebb.

Számos korábbi kutatás által szintén fontos elsődleges törésvonalként definiált dimenzió a **településtípus**. Jelen esetben megállapítható, hogy a tevékenységek sokszínűségében a településtípus (s így valószínűleg a méret) sem befolyásoló tényező.

A **munkaerő-piaci státuszban** tapasztalhatunk különbségeket az aktív dolgozók csoportja, valamint a gyedben, gyeken levők, ill. a nyugdíjasok között. Az eltérés igen kis Béta értékben ragadható meg (Béta=-,061; Béta=-,086), viszont rámutat a két csoport egyhangú számítógépes aktivitására. Az anyagi helyzet itt már nem tekinthető mérvadónak, hiszen a felsorolt tevékenységek technikai követelményének valószínűleg a mai számítógépek többnyire megfelelnek.

Ami a legnagyobb hatással van a tevékenységek számára az természetesen a számítógép-felhasználói tudás, mely a fiataloknál, magasabb iskolai végzettséggel rendelkezőknél jelentősebb. Akik birtokában magasabb ismeretek vannak, azok sokkal több tevékenység végzésére képesek.

3. táblázat Lineáris regresszió-analízis

	Standardizálatlan együttthatók		Standardizált együttthatók	t	Sig.
	B	Standard hiba	Béta		
konstans	6,761	,641		10,548	,000
nem	-,379	,178	-,052	-2,134	,033
életkor	-,070	,009	-,285	-8,094	,000
8 általános vagy annál kevesebb	-1,033	,415	-,063	-2,486	,013
szakmunkásképző, szakiskola	-,802	,268	-,084	-2,989	,003
OKJ-s képzés, felsőoktatási szakképzés	,633	,267	,065	2,372	,018
felsőfokú végzettség	1,237	,240	,154	5,161	,000
főváros	,061	,387	,004	,157	,875
megyeszékhely	,303	,270	,029	1,121	,263
egyéb város	,287	,194	,038	1,475	,141
tanuló	-,492	,310	-,046	-1,585	,113
nyugdíjas	-1,097	,369	-,086	-2,969	,003
Gyesen, gyeden van	-1,937	,760	-,061	-2,547	,011
munkanélküli, álláskereső	-,313	,334	-,023	-,937	,349
az anyagi lehetőségekkel való elégedettség	-,098	,083	-,029	-1,183	,237
a számítógép-felhasználói tudás megítélése	1,391	,106	,368	13,160	,000

Függő változó: a számítógépen, interneten végzett tevékenységek száma

A kiszorulók

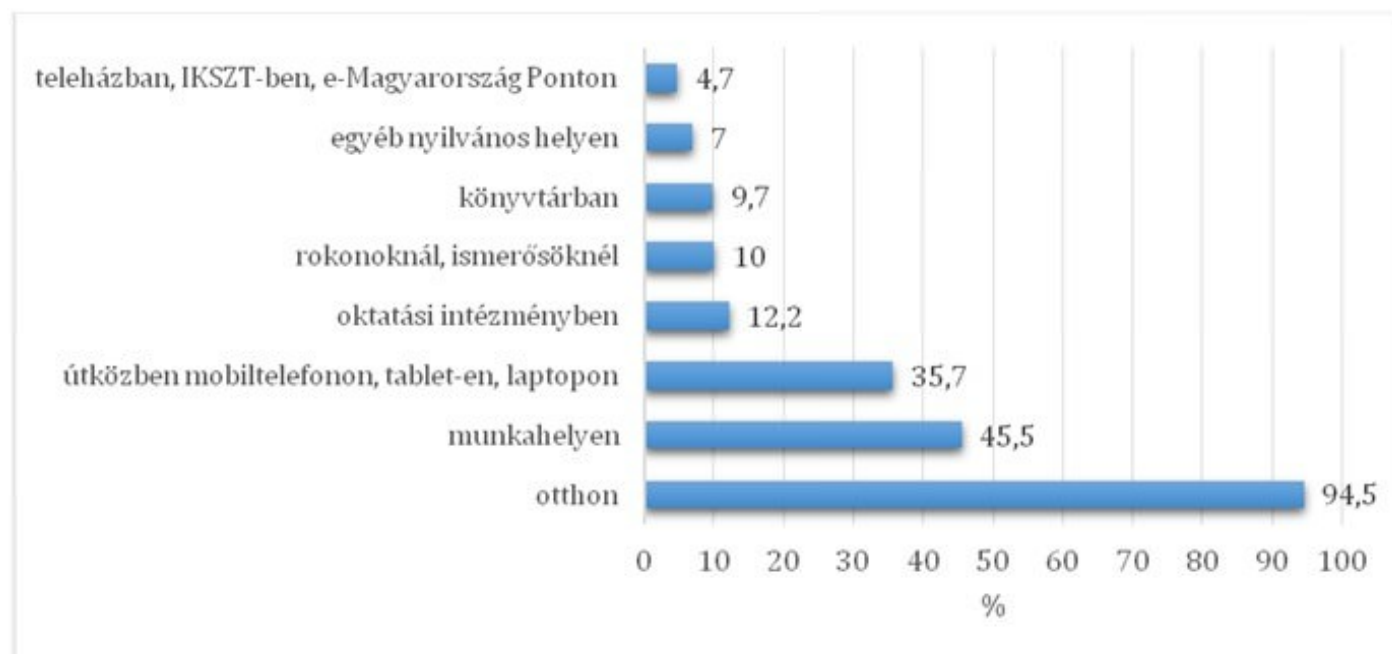
A számítógép-felhasználói tudás a digitális társadalomba való integráció elengedhetetlen része. Ők nagyobb részt kisebb lélekszámú településekről, községekből kerülnek ki (a községekben élő választók 22%-a nem használ számítógépet) és az idősebb korosztályokba tartoznak (40 éves kor felett jelentősen csökken a számítógép használók aránya). További törésvonalnak tekinthető az iskolai végzettség: a nyolc osztályt, vagy annál kevesebbet végzetek több, mint 50%-a nem használ számítógépet! Az idősebbek, alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők szorulnak ez alapján perifériára.

További számítógép- és internet-használati szokások

Számítógép- és internet-használati felületek, helyszínek

Az internetezés legnépszerűbb terepe még mindig az otthon, melyet a munkahely követ. Harmadik leggyakoribb helyszínné az útközbéli internethasználat vált, amit a válaszadók több, mint harmada jelölt. Az internetezésre alkalmas mobil eszközök elterjedésének is köszönhetően, egyre kevesebben használják az internetet nyilvános helyeken. (15. ábra)

15. ábra A számítógép- és internethasználat helyszínei

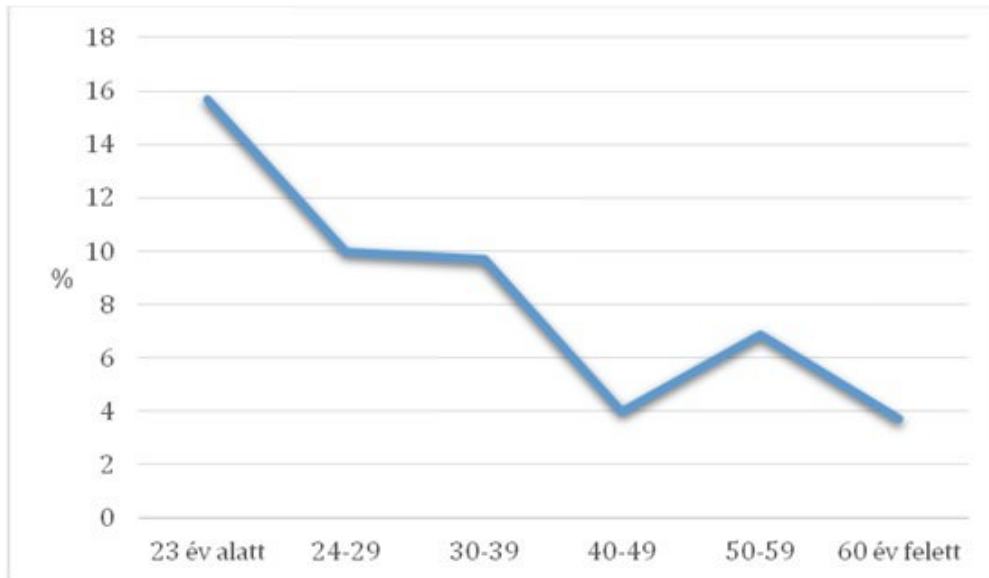
Azoknak, akik az utóbbi fél évben jártak művelődési házban, közösségi színtérben, 9%-a használt számítógépet, internetezett ott. Ez a helyszín is inkább a fiatalokat érinti, habár minden korosztályban igen alacsony az arányuk (14% alatt mozog).

Az életkor számottevő tényező abban a tekintetben, hogy hány helyen internetezik valaki. A fiatalabb korosztályok több helyen is interneteznek, így valószínűleg sokkal több időt töltenek online, mint az idősebbek. A két változó (életkor és internet-használati helyek száma) közti korreláció igen erősnek tekinthető^[4]. Az otthoni internethasználat továbbra is az egyik leginkább elterjedt színtere az online tevékenységek végzésének. Ebben a korcsoportok között sem találunk lényeges különbségeket. A munkahelyi internethasználat természetesen az aktív korú népesség esetén mérvadó. A harmincasok körében a legjelentősebb ez az arány, 40 éves kortól egyre kevesebben interneteznek munkahelyükön. Hála a technika fejlődésének, már gyakorlatilag a nap minden percében, bármerre is járunk, mobil eszközeink segítségével könnyen csatlakozhatunk a világhálóra. A fiatalok (23 éven aluliak) több, mint 60%-a ki is használja ezt a lehetőséget: mobiltelefonon, tableten vagy laptopon útközbéli is szokott internetezni. A generációs különbségek ebben a dimenzióban is nagymértékben manifesztálódnak.

Az internet-elérésre alkalmas hordozható eszközök viharos gyorsaságú terjedése mellett még mindig az asztali számítógépeket használják a legtöbben internetezésre. A válaszadók több mint fele hordozható számítógépeken (is) szokott internetezni. Közel ekkora arányban szoktak mobiltelefonon is különféle tevékenységeket végezni a világhálón. A mobil-eszközök alkalmazása a fiatalokra jellemző inkább, akik egyébként is több eszközt használnak. A kor növekedésével együtt a felületek száma csökken, amelyen az internetet használják.

A megkérdezettek 8,4% gondolja úgy, hogy egy művelődési háznak, közösségi színtérnek egyik legalapvetőbb feladata az internetes hozzáférés biztosítása. Azok, akik ezt az opciót is beválasztották a közösségi színterek alapvető feladatai közé átlagosan 8 évvel fiatalabbak azoknál, akik szerint az ilyen szolgáltatások biztosítása nem tekinthető prioritásnak. (16. ábra)

16. ábra Véleménye szerint egy művelődési háznak, közösségi színtérnek melyek a legalapvetőbb feladatai? - internetes hozzáférés biztosítása (%)

Habár az egyes településtípusok között nincs szignifikáns eltérés abban a tekintetben, hogy a művelődési házakat ezzel a funkcióval is felruháznák-e vagy sem, az megállapítható, hogy a községekben mutatkozna erre a legnagyobb igény (a megyeszékhelyek értékének duplája – vagyis a községekben élők 10%-a szerint szükség lenne a művelődési házakban internetes hozzáférés biztosítására).

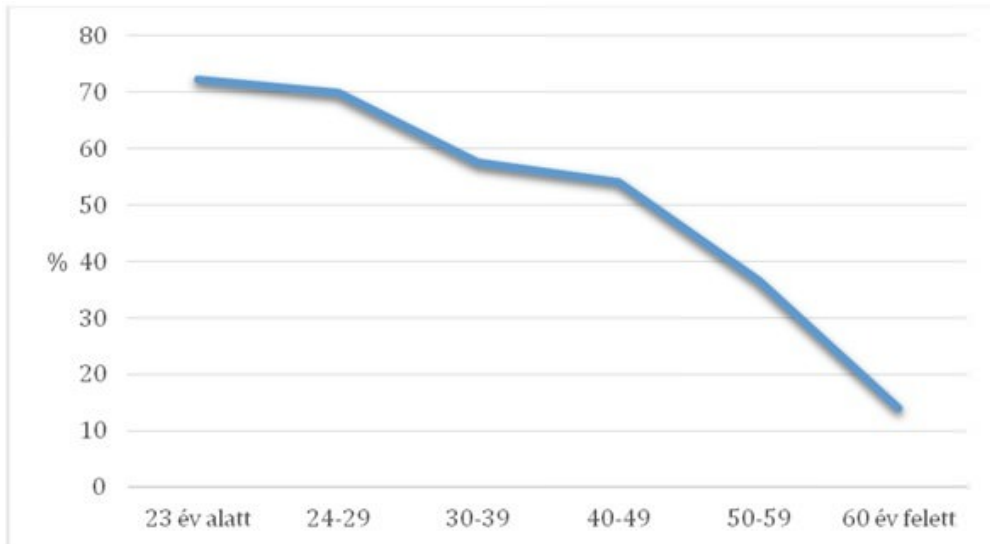
A WIP 2002-es felmérése rámutatott, hogy a szociabilitás és az internet használata között összefüggés található. A női internethasználók szociabilitás terén magasabb értéket értek el a férfi internethasználókhoz képest, megállapították továbbá, hogy minden iskolai végzettség csoport esetében az internetet használók magasabb szociabilitási értéket értek el, mint a kategória nem internetező tagjai, ez a különbség az alacsonyabb iskolai végzettségűek esetében a legkiemelkedőbb. Az internethasználat tehát hozzájárul a társas tevékenységek növekedéséhez, ami olyan csoportok számára is ajtót nyithat, melyek közösségi életükre inkább a passzivitás jellemző, az internethasználat által azonban erősíti integrációjukat, közösségi hálójuk épülését. Rendkívül fontos kérdés azonban, hogy melyik is volt előbb. A szélesebb kapcsolati hálóval rendelkezők használják többet az internetet, vagy pedig az internet használatának hatására bővült-e társadalmi tőkéjük. (Molnár, 2005:78-123) Mindebből arra a következtetésre juthatunk, hogy a munkelő-piacot elhagyó, ezáltal a társadalomba egyre kevésbé integrált idősebb csoportok esetében igen nagy szükség lenne megfelelő számítástechnikai ismeretek megszerzésére, főleg az olyan eseteket kiemelve itt, amikor a távolság miatt a családtagokkal sincsenek napi kapcsolatban. Legalább a web2 típusú alkalmazások ismeretének elsajátítása segíthetné ezeket a csoportokat abban, hogy minél több kapcsolatuk megmaradhasson.

A számítógép-felhasználói tudás mértéke és a település közösségi életében való részvétel között erős pozitív irányú korrelációs kapcsolatot találhatunk ($r=,126$), ami arra utal, hogy minél magasabb informatikai tudással rendelkezik valaki, annál aktívabb közösségi életet él lakóhelyén.

A helyi közösségi eseményekről a legtöbben a szórólapokon, hirdetőtáblákon, plakátokon és interneten tájékozódnak, mely immár megelőzte a helyi nyomtatott sajtó jelentőségét is. A válaszadók 50%-a használja ilyen célra az internetet.

A férfiak 47, a nők 53%-a nyilatkozott úgy, hogy települése kulturális eseményeiről az interneten (is) szokott tájékozódni. A lokális közösségi eseményeket interneten is nyomon követők inkább a fiatalabb korosztályokhoz tartoznak, náluk az átlagéletkor mindössze 35 év, szemben azokkal, akik más fórumokon figyelik, vagy nem is követik figyelemmel a helyi kulturális életet (49 év). (17. ábra)

17. ábra A település közösségi eseményeiről az interneten tájékozódók aránya korcsoportok szerint

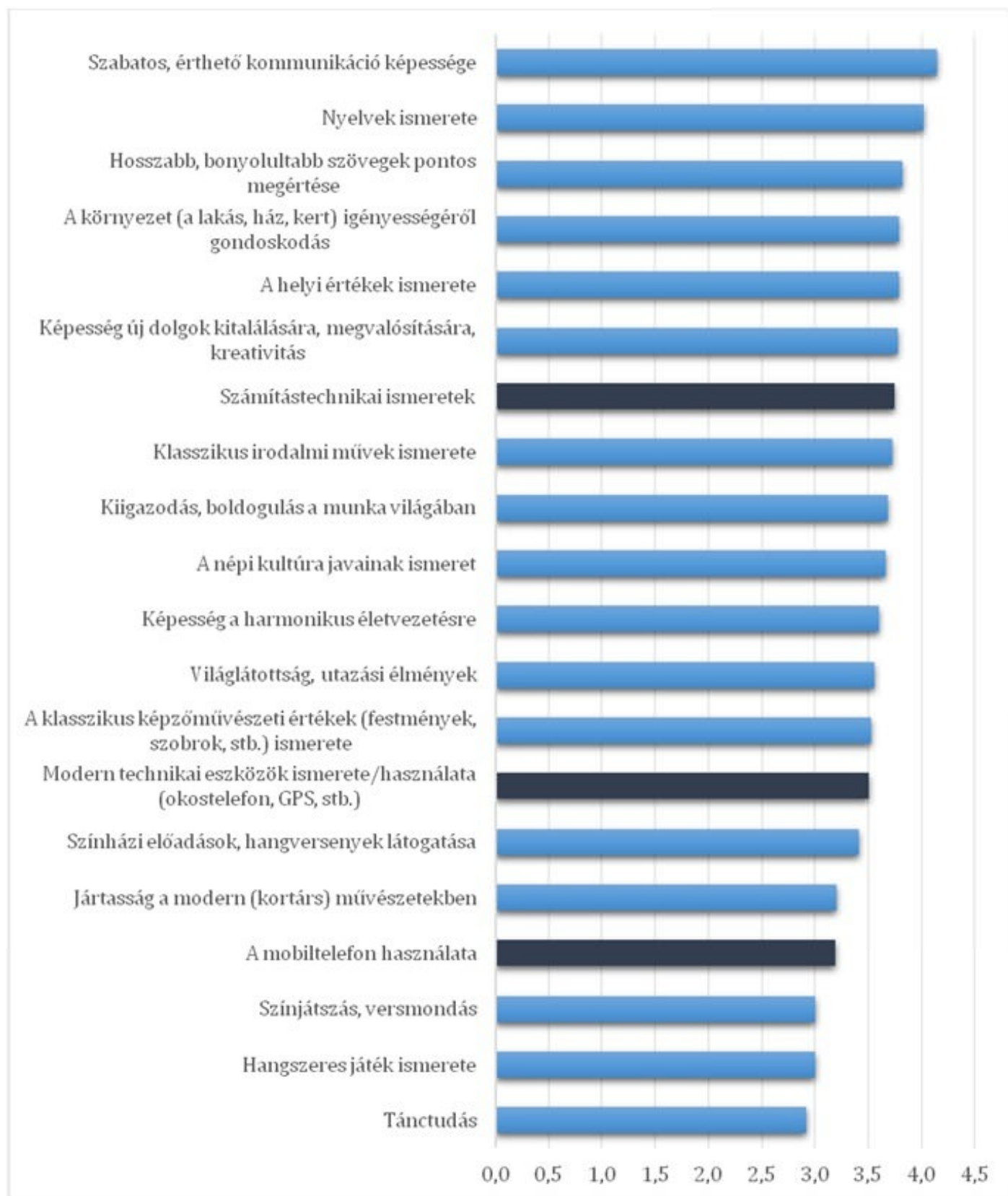
Az iménti két pont alapján kijelenthető, hogy a fiatalok figyelmét a település közösségi eseményeire a legkönnyebben az interneten lehet felhívni, hiszen ők használják a legintenzívebben a világhálót, ők vannak legtöbbször online és a közösségi oldalakon való nagyobb arányú részvételükkel sokkal több, a helyi ügyeket is érintő információ áll rendelkezésükre.

A digitális írástudás jelentőségének megítélése a lakosság körében

A válaszadókat arra kértük, hogy számos készséget, ismeretet pontozzanak, az alapján, hogy mennyire tekintik azokat a mai műveltség részének. Számukra jelen esetben a számítástechnikai ismeretek, a modern technikai eszközök ismerete és a mobiltelefon használata releváns. Jól látható a következő ábrán, hogy a számítástechnikai ismeretek megelőzték a klasszikus irodalmi művek ismeretét is. A mobiltelefon használatát tekintik a legkevésbé a mai műveltség részének szinte minden iskolai végzettséggel rendelkezők esetében. Ennek oka lehet, hogy már olyannyira elterjedt a használata, hogy teljesen beépült a mindennapi életbe^[5]. A modern technikai eszközök ismerete, használata rendszerint magasabb pontot kapott mindegyik vizsgált csoportban, azonban a mai műveltséghez úgy látszik, hogy a számítástechnikai ismeretek állnak a legközelebb. (18. ábra)

18. ábra Ön szerint mennyire része a mai műveltségnek...

(1= egyáltalán nem gondolom a mai műveltség részének, 5= hangsúlyozottan a részének gondolom)

Összegzés

Kutatásunk egyik célja a lakosság digitális kultúrafogyasztási szokásainak feltérképezése volt. Jelen írás igyekezett szemléltetni a digitális írástudásra ható tényezőket, feltárni a társadalomban húzódó törésvonalakat. Korábbi kutatásokra alapozva a nem, az életkor, az iskolai végzettség, a lakóhely és a munkaerő-piaci státusz, valamint a szubjektív jövedelmi helyzet alapján kerültek bemutatásra a számítógép- és internet-használati szokások, készségek.

Megállapíthattuk, hogy a digitális bennszülöttek és a bevándorlók fiatalabb korosztálya, továbbá a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők csoportja tekinthető a legaktívabb internet és számítógép-felhasználói körnek, ők rendelkeznek a legjelentősebb felhasználói tudással is. A hasonló kutatások által kiemelt települési lejtő a számítógép-használók körében jelent meg: a főváros szinte teljesen lefedett volt, addig a községekben még igen jelentős elmaradottsággal találkozhattunk. Az internethasználatban és a számítógép-használati készségekben azonban már nem mutatkoztak ezek az eltérések. Sikertült rávilágítani számos olyan törésvonalra, mely szakadékot képez egyes társadalmi csoportok között.

Megoldáskeresés

A kérdés adott: hogyan lehetne a leszakadó rétegeket jobban bevonni a számítástechnika világába? Ollé János a digitális szakadék áthidalását két szempontból közelíti meg: egyrészt a hozzáférés biztosítása révén, másrészt kiemeli a közoktatás szerepét, mely ha a megfelelő technikai feltételeket és a motivációt biztosítani tudja felkészítheti a tanulókat az eszközök aktív felhasználására. (Ollé, 2012) A fordított szocializáció megoldást jelenthet, hiszen gyakran a fiatalabb generáció tagjai azok, akik szüleiket, nagyszüleiket bevezetik az informatikai rejtelseibe. Egy olyan társadalomban, ahol a generációk között ilyen fajta szolidaritás jól működik, a digitális szakadék is áthidalhatóvá válhat. Azokra kell nagyobb hangsúlyt fektetni, akik számára utóbbi lehetőség nem adott, számukra szükséges különféle programokat, szervezett keretekben történő képzéseket biztosítani.

Konklúzió

Ma hazánkban már alig jelent problémát a számítástechnikai eszközökhöz való hozzájutás, az internethálózat pedig egyre fejlettebb infrastruktúrával rendelkezik, néhány kivételtől eltekintve a legkisebb településeken is adott a lehetőség a világhálóra való csatlakozásra. A közoktatásban évek óta jelen van az informatikaoktatás, viszont a fiatalok már nem csak az iskolából, hanem kortárcsoportokól is, autodidakta módon tanulhatnak. Az elsődleges törésvonalak (nem, kor, iskolai végzettség, anyagi állapot) közül az anyagi helyzet elveszítette jelentőségét, az iskolai végzettség és a kor azonban továbbra is meghatározó. Mindezekből arra a következtetésre juthatunk, hogy lassan már a másodlagos törések megjelenésére kell számítanunk, melyek áthidalása újabb kérdéseket fog felvetni a következő években.

Felhasznált irodalom:

BERNÁT, Anikó - FÁBIÁN, Zoltán (2008): Digitális írástudás, társadalmi szegmentáltság. In: Kolosi, Tamás – Tóth, István (szerk.): Társadalmi riport 2008. Budapest: TÁRKI, 66-88. p.

BOURDIEU, Pierre (1978): A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése. Budapest: Gondolat Kiadó

BOURDIEU, Pierre (1999): Gazdasági tőke, társadalmi tőke, kulturális tőke. In: Angelusz, Róbert (szerk.): A társadalmi rétegződés komponensei - válogatott tanulmányok. Budapest, Új Mandátum Könyvkiadó, 156-177. p.

CSEPELI, György – PRAZSÁK, Gergő (2010): Örök visszatérés? Társadalom az információs korban. Budapest, Jászöveg Műhely Kiadó, 83-86. p.

DONAT, Elisabeth - BRANDTWEINER, Roman – KERSCHBAUM, Johann (2009): Attitudes and the digital divide: Attitude measurement as instrument to predict internet usage. In: Informing Science: The International Journal of an Emerging Transdiscipline 12., 37-56. p.

FÁBIÁN, Zoltán - LŐRINCZ, László - MOLNÁR, Szilárd (2001): Az információs kultúra, a „digitális írástudás” a társadalom különböző rétegeiben. Információs Társadalom Monitoring Tanulmányok, No. 6. Készült a Miniszterelnöki Hivatal Informatikai Kormánybiztossága megrendelésére. Budapest: TÁRKI.

HERCZEGH, Judit (2014.): Digitális törésvonalak és szocializáció az információs társadalomban. Kultúra és Közösség, 31-36.

KOVÁCS, Györgyi – ROZGONYI-BORUS, Ferenc (2001): Az informatika oktatás története. Forrás: Informatika lap: <http://www.abax.hu/inlap/>

MOLNÁR, Szilárd (2005): Az elektronikus hálózatok társadalmi értéke. Szoftver, internet, társadalmi tőke. In: Dessewffy, Tibor - Fábíán, Zoltán - Z. Karvalics, László (szerk.): Internet.hu. A magyar társadalom digitális gyorsfényképe 2. Budapest, Gondolat Kiadó - INFONIA Alapítvány, 78-123. p.

MORRIS, Anne (2007): E-literacy and the grey digital divide: a review with recommendations. In: Journal of information literacy 1.3 (2007): 13-28. p.

Ollé, János (2012): A digitális állampolgárság értelmezése és fejlesztési lehetőségei. In: Oktatás-Informatika. 2011/3-4. szám

PRAZSÁK, Gergő (2014): Generációk és értékrendszerek: a tudás új útjai. In: Információs Társadalom. XIV. évf. 2. szám 6-21. p.

RAB, Árpád (2007): Információs Társadalom- és Trendkutató Központ. Forrás: [www.ittk.hu: http://www.ittk.hu/netis/doc/ISCB_hun/11_Rab_digikult.pdf](http://www.ittk.hu: www.ittk.hu/http://www.ittk.hu/netis/doc/ISCB_hun/11_Rab_digikult.pdf)

TARI, Annamária (2010): Y generáció. Budapest: Jaffa Kiadó.

TARI, Annamária. (2011): Z generáció. Budapest: Tercium Kiadó.

UTASI, Ágnes (1985). Generációváltás, öregkor és a modernizáció ellentmondásai. In: Valóság, 64-66. p.

Z. KARVALICS, László (2012): Információs kultúra, Információs műveltség - egy fogalomcsalád értelme, terjedelme, tipológiája és története. In: Információs Társadalom 12. (1) 7-43. p.

Melléklet

4. táblázat Számítógépes tevékenységek nemek szerint (%)

	A kérdezett neme:	
	nő	férfi
álláskeresés	55,4	47,5
banki ügyintézés	55,4	51,6
<u>blogolás (blog olvasása, írása)</u>	35,1	37,5
böngészés, információk keresése	94,5	93,3
<u>csetelés</u>	65,6	60,2
filmek letöltése, nézése	57,9	66,3
hírportálok olvasása	81,5	80,9
hivatalos ügyek intézése (pl. <u>Ügyfélkapu</u>)	49,1	47,9
játék	40,1	46,7
közösségi oldalak látogatása (pl. <u>Facebook</u>)	82,3	74,6
munkavégzés	53,6	46,0
színházjegy, hangversenyjegy vásárlás	26,5	20,4
tanulás (nyelvtanulás, távoktatás)	44,1	39,1
telefonálás, <u>videotelefonálás</u>	50,3	47,2
vásárlás	59,1	54,0
zenehallgatás, letöltés	74,5	74,9

5. táblázat Számítógépes tevékenységek iskolai végzettség szerint (%)

	Legmagasabb befejezett iskolai végzettség		
	alapfokú	középfokú	felsőfokú
álláskeresés	44,4	55	52,1
banki ügyintézés	28,2	54,1	75,6
<u>blogolás</u> (<u>blog</u> olvasása, írása)	29,3	36,1	42,9
böngészés, információk keresése	91,0	94,7	95,7
<u>csetelés</u>	62,4	67,5	54,8
filmek letöltése, nézése	56,4	66,4	59,4
hírportálok olvasása	72,2	81,4	89,1
hivatalos ügyek intézése (pl. <u>Ügyfélkapu</u>)	25,2	51,0	65,0
játék	47,7	45,6	34,3
közösségi oldalak látogatása (pl. <u>Facebook</u>)	72,6	81,5	77,6
munkavégzés	21,1	49,8	75,9
színházjegy, hangversenyjegy vásárlás	9,0	21,0	41,3
tanulás (nyelvtanulás, távoktatás)	24,1	44,4	51,5
telefonálás, <u>videotelefonálás</u>	38,0	53,4	49,5
vásárlás	42,5	58,8	64,7
zenehallgatás, letöltés	65,4	78,6	74,9

6. táblázat Számítógépes tevékenységek életkori csoportok szerint (%)

	Korcsoportok (%)					
	23 év alatt	24-29	30-39	40-49	50-59	60 év felett
álláskeresés	55,1	72	55,5	51,4	41,6	11,4
banki ügyintézés	44,5	61,3	69,9	58,3	42,6	40,0
<u>blogolás (blog olvasása, írása)</u>	46,4	40,6	44,0	33,1	21,1	20,0
böngészés, információk keresése	95,1	96,8	95,2	95,4	90,5	88,6
<u>csetelés</u>	92,0	79,7	66,5	45,7	37,4	26,7
filmek letöltése, nézése	89,7	76,0	67,9	48,6	34,2	24,8
hírportálok olvasása	77,2	87,1	85,6	83,4	75,3	80,0
hivatalos ügyek intézése (pl. <u>Ügyfélkapu</u>)	36,5	49,8	64,6	58,9	45,8	30,5
játék	64,3	53,5	36,8	37,1	30,5	18,1
közösségi oldalak látogatása (pl. <u>Facebook</u>)	95,4	89,9	84,7	69,7	62,6	47,6
munkavégzés	36,5	65,0	64,1	52,0	45,8	26,7
színházjegy, hangversenyjegy vásárlás	17,5	30,9	30,6	26,9	16,3	17,1
tanulás (nyelvtanulás, távoktatás)	63,5	55,3	41,6	33,7	21,6	10,5
telefonálás, <u>videotelefonálás</u>	65,4	56,2	49,3	41,1	34,2	29,5
vásárlás	66,2	75,1	65,6	52,6	33,7	25,7
zenehallgatás, letöltés	94,3	91,2	76,6	69,7	55,3	32,4

7. táblázat Számítógépes tevékenységek végzése az egyes foglalkozási csoportok körében

	Az Ön foglalkozása jelenleg:					
	aktív kereső	tanuló	nyugdíjas	Gyesen/ Gyeden van	munka - nélküli	regisztrált álláskereső
álláskereső	55,7	40,0	13,7	28,6	76,5	79,6
banki ügyintézés	60,9	35,3	40,2	78,6	38,2	37,0
<u>blogolás (blog olvasása, írása)</u>	36,4	49,3	20,6	50,0	32,4	24,1
böngészés, információk keresése	95,1	95,3	84,3	92,9	88,2	96,3
<u>csetelés</u>	62,0	92,0	28,4	42,9	67,6	63,0
filmek letöltése, nézése	62,5	88,7	20,6	35,7	67,6	63,0
hírportholok olvasása	83,7	75,3	77,5	85,7	61,8	74,1
hivatalos ügyek intézése (pl. Ügyfélkapu)	56,2	30,7	30,4	64,3	32,4	33,3
játék	40,9	64,0	19,6	28,6	55,9	51,9
közösségi oldalak látogatása (pl. <u>Facebook</u>)	79,0	95,3	49,0	78,6	82,4	75,9
munkavégzés	60,4	25,3	17,6	57,1	26,5	37,0
színházjegy, hangversenyjegy vásárlás	26,8	20,0	15,7	28,6	14,7	16,7
tanulás (nyelvtanulás, távoktatás)	41,4	69,3	9,8	50,0	38,2	38,9
telefonálás, <u>videotelefonálás</u>	47,1	68,7	32,4	35,7	52,9	48,1
vásárlás	60,9	61,3	27,5	50,0	41,2	55,6
zenehallgatás, letöltés	76,4	93,3	32,4	57,1	70,6	83,3

[1] A függőleges tengely az életkort jeleníti meg. A tengely bal oldalán a férfi, a jobb oldalán a női populáció létszáma látható.

[2] Nincs szignifikáns különbség a számítógépet használók és nem használóknál az anyagi helyzet megítélésében.

[3] Nem 0=nő, 1=férfi

[4] $r=-,377$ mely 0,01 szinten is szignifikánsnak tekinthető

[5] 2014-ben 100 lakosra már 119,7 mobil-előfizetés jutott.

http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_onp001.html